

Revista

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an Lei 200—
 Pe un jumătate an Lei 100—
 Autorități și instituțiuni Lei 500—
 In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
 LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
 CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
 Cluj, Strada Regina Maria No. 36.
 Telefon 7-60.

Restaurația masselor

— Gânduri de vacanță politică —

„Pana acum, ușor s'au putut împăca partidele politice pe spinarea țărănimii; toate amenințările au fost deșarte. Acum însă a apărut în arena politică păgubașul. Cu el nu-i de glumit. El nu se sburlește azi ca mâine s'o lase baltă. Nu-i fălos și nu deschide gura mare. Din contra vorbește cumpătat și se lasă încă destul de moale: pipăie terenul. Dar cu cât va trece vremea cu atât mai rău și mai dărz o să devie”.

H. Sanielevici: „Literatură și știință”, 1930.

În zăduful sufocant al lui 15 Iulie parlamentul aleșilor dlui Argetoianu și-a zăvorât porțile.

Fericiții reprezentanți ai națiunii s'au întors pe la vetre, în bucuria stridentă a tancilor și a nevestelor cari i-au așteptat în prag — mai mult de dragul diurnelor...

Viața politică a luat vacanță. Logofetii actualului regim se pot odihni liniștiți până la toamnă — când vor avea prilej să se odihnească și mai liniștiți — pentrucă ei n'au nici o obligație față de nimeni. Parlamentarii majoritari n'au nevoie să coboare în mijlocul poporului pentru a-i arăta „activitatea” desfășurată până acum, pentrucă ei nu sunt mandatarii masselor. Iar pe d. Costică Argetoianu, care i-a extras cu forcepsul din capriciul urnelor, l'au mulțumit printr'un banchet.

Nu tot așa se prezintă imperativele vacanței politice pentru partidul național-țărănesc. Datoria noastră, a tineretului ca și a seniorilor este să luăm cât mai neîntârziat, contact cu masele populare — uriașul element de bază pe care trebuie să se razime arhitectura României moderne.

Am constatat cu durere — faptele sunt încă recente — că valoarea masselor intră până azi prea puțin în calculele oamenilor politici din taberele adverse. „Toate puterile emană dela națiune” principiu inseris în legea legilor, în care se condensează însăși formula democrației moderne, formează în concepția „boierilor” cari stăpânesc azi țara, o simplă ficțiune, frumoasă și inoperantă ca toate ficțiunile. D. Iorga spunea nu de mult — d. Nae Ionescu știe când — că „în România vorbesc trei muieri într'un colț de stradă și se schimbă un guvern”, iar Petre Carp, mi-se pare, rostise celebra caracterizare a situației politice dela noi: oricărui cetățean căruia i-s'ar încredința azi puterea în 24 de ore și-ar forma fără nici o greutate un partid și și-ar asigura majoritatea parlamentară „libere” fără nici un risc de a cădea în alegeri.

Am readus anume la lumină pe Petre Carp și pe d. N. Iorga a cărui ministeriat demonstrează sub ochii

noștri și spusele dsale și ale lui Carp. Din ele se evidențiază flagrant cât preț se pune la noi pe valoarea politică a masselor.

Rățiunea de a fi a partidului național-țărănesc este tocmai aceea de a curma această anacronică stare de lucruri, care elocotește surd sub dominația unei oligarhii necompatibilă ritmului istoric în care trăim. Partidul național-țărănesc reprezintă instrumentul revendicărilor populare românești, vrerile celor mulți și infoțetați, îndurerarea gloatelor întunecate și aspre.

Noi știm că farsa guvernului Argetoianu-Iorga este ultima svărecolire prin care oligarhia muribundă încearcă să se agațe zadarnic de viață, în pofida realităților cari pulsează sub egida multimilor.

Și noi mai știm că ori cu ori fără asentimentul dlui Argetoianu, masele populare se ridică cu fiecare zi pe primul plan al arenei politice, devenind ca mâine și la noi — așa ca în apus — singura forță diriguitoare a vieții de stat.

Criza germană

Se pare că toate mijloacele și încercările de captare a crizei s'au concentrat în Germania; fenomenul însuși pare a fi acaparât acest teren în ceasul de față cu desăvârșire.

„Germania străbate timpuri grele și trebuie ajutată în luptele și dificultățile momentului, dificultăți pe cari vrea să le învingă. Dacă Germania persista în năzuințele ei, dacă își încordează puterile ei morale, intelectuale și economice ca să se ridice în picioare, fără să cadă în disperare, celelalte neamuri o vor ajuta să nu cadă”. Iată, în ce termeni se promite ajutorul britanic, întâi și apoi al altora, pentru restabilirea stării de echilibru în economia germană. Trebuie ajutată, cu bunăvoință de a face totul pentru salvarea germană, din partea marilor puteri, fiindcă salvarea acestui neam apăsător de criză mai înseamnă încă ceva: înseamnă întărirea mării clădiri a civilizației apusene.

Să însemne oare atât de mult?

Este un fapt deasupra oricărei îndoeeli, că intervenția americană-britanică înseamnă cu desăvârșire altceva, ceva lipsit de legături cu marea clădire a civilizației, interesele economice. În momentul de față ele sunt foarte puternice; în așa măsură încât constituiesc obiectul unui ciclu de conferințe, azi ajuns la Berlin. Incepăturile lor datează dela sfârșitul războiului, din care Germania a ieșit în-

Bine observa d. Sanielevici în rândurile pe cari le-am citat în fruntea acestui articol: „Până acum ușor s'au putut împăca partidele politice pe spinarea țărănimii; toate amenințările au fost deșarte. Acum însă a apărut în arena politică: PAGUBAȘUL. Cu el nu-i de glumit etc...”

Datoria partidului național-țărănesc — care în 12 Decembrie 1928 a făcut pentru întâia oară în România alegeri nepătate, tăind făgașul pe care va trebui îndrumată de azi încolo viața noastră politică — este să reabiliteze valoarea politică a masselor redându-le forța pe care o cer poruncile vremii.

Timpul prețios al acestei vacanțe de vară să-l folosim pentru această operă de luminare, de otelire, de ridicare morală, culturală și politică a poporului, restaurându-l în drepturile sale așa cum am restaurat la 8 Iunie 1930 pe „Fiul Împăratului”.

Partidul național-țărănesc a făcut Restaurația monarhică. S'o facă neîntârziat și pe cea a Poporului.

BAZIL GRUIA.

Problema Constituției în România

Nu ne plac generalizările pripite și nici minciunile ideologice expuse sistematic, sub forma unor analize așa zise obiective, ale căror cadre să aibă aerul verosimilității. În acest spirit încercăm și noi să discutăm puțin, problema constituțională a României, după ce sfada angajată pe această chestie s'a mai potolit, iar perspectiva, cu legile ei, ne situează la punctul curbei de evoluție politică, dela care se poate privi liniștit și mai ales cinstit semnificația evenimentelor din ultima vreme. Nu ne-a interesat niciodată litera moartă a „pactului fundamental” ci eficiența lui concretă. *Totdeauna am considerat problema constituțională, ca o chestie sufletească, ca o corespondență juridică (deci normativă) a dezideratelor noastre profund umane, în care se împletesc armonios: elementul de stabilitate al libertății de acțiune cu tendințele de prefacere inerente firii noastre.*

N'o să ne pierdem în considerațiuni formale, în interpretări de text, care să privească legitimitatea partidelor politice sau a grupărilor de oportunitate. În această direcție ne ajută de altfel și felul de înțelegere al guvernului actual și elucubrațiile anumitor oficine gelatinoase, devenite brus legaliste, prin faptul primirii „jocului democratic” și-al metodelor de guvernare cunoscute. Guvernul actual și o parte însemnată a anticonstituționalilor (numim anticonstituționali pe toți aceia care sunt în contra sistemului actual de guvernare, al cărui centru de gravitate este parlamentul) recunosc, că întreagă problema guvernării democratice, este în funcție de o singură și esențială variabilă: opinia publică, ale cărei oscilații se înregistrează prin seismograful subtil „al parlamentului”.

Să precizăm: realizarea unui parlament real, expresie a voinței libere a țării, elimină în mod firesc orice discuție pe chestia respectului orânduirii existente, și oricine în această țară trăiește în convingerea utilității practice a regimului democratic parlamentar, oricine are „oroare” de dictatură, este dator să lupte din răzputeri pentru înfăptuirea acestui elementar principiu de viață publică românească. Judecând lucrurile în acest plan — excludem din argumentația noastră toată frișca ideologică privitoare la natura constituției „dacă este o lege naturală” sau rezultanta unui efort voluntar conștient,

(Continuare în pag. 2-a.)

Germania are îndatoriri financiare.

Temporar bancruta se va evita, desigur, — chiar fără colaborarea franceză.

Nu va trebui, totuși, să se sape mai adânc, în Germania — și numai acolo, — pentru captarea acestui fenomen, și și rezolvarea lui în toto? Criza este un produs al statutului economic și un proletariat pe care ea îl lasă fără pâine, este un mediu în care se coc speranțe anarhice, se deschid drumuri...

U. SILVAN.

Problema Constituției în România

(Continuare din pag. 1-a)

prin care poporul român și-a sincronizat conștiința sa cu ritmul veacului modern, la faptul că haina aceasta se potrivește (cum dracu să nu se potrivească fiindcă este mult mai bine astăzi, decât pe vremea voevozilor respectuoși, „prea respectuoși” de dătină) cu aspirațiile noastre. Într-adevăr, dacă întreagă chestia unei guvernări se prezintă ca un reflex fidel al fluctuațiilor conștiinței populare, dacă se admite (chiar pentru salvarea aparențelor) că singurul substrat care legitimează prezența la cârmă a unui guvern parlamentar este opinia publică, atunci în mod concret, preocuparea noastră se îndreaptă spre o singură țintă: nefalsificarea voinței populare sau a curentelor de opinie. Chiar discutând realitatea structurală a statului, această putere ordonatoare a organismului social, prin falsificarea voinței populare, se escamotează însuși realitatea statului. Credeam că am isprăvit lupta pentru intronarea legalității, cel puțin în ceea ce privește respectul pentru orânduirea burgheză a țării noastre.

Dar ne-am înșelat! Guvernul lorga a însemnat o nouă escamotare a vieții noastre de stat. Am vrea să ni se indice și nouă, care a fost curentul de opinie, mișcarea de ansamblu concretizată în manifestații populare, acel revirement în conștiința obștească care să indice perfect necesitatea politică de a veni la cârmă a actualului guvern?

Guvernul, printr'unul din reprezentanții săi, încearcă să justifice, să legitimeze prezența sa la cârmă, ca fiind conformă postulatelor constituționale. Iată câteva fragmente din discursul dlui Mihail Manoilescu pronunțat în Senat la 1 Iulie 1931: „Funcțiunea normală a regimului reprezentativ este aceea de a reținoi în mod continuu proviziunea de iluzii a poporului. (Și pentru această ieftină provizie trebuia să bruscăm realitățile politice, complicând situația critică actuală printr'o nouă periculoasă componentă, criza politică. Dealtfel, chiar dacă aceasta poetică formulă ar fi exactă psihologică, totuși noi știm că poporul se aproviziunează singur cu iluzii după cum singur și le sfărâmă, neavând nevoie de antreprenorii angajați pentru această delicată operație comercială.) Și în altă parte: „Orice guvern care realizează o coincidență de opinii între țară, majoritatea parlamentară și el însuși, este un guvern constituțional“.

Bravo! Suntem de acord! „Orice” guvern poate realiza această simpatică coincidență. Numai că aici e toată buba. Această coincidență se realizează printr'un curent popular care reclamă și precede venirea la cârmă. Căci altfel această coincidență o pot realiza și eu și Dta cititorule și „orice guvern“. Și dacă vrem cu orice preț să ocrotim și să alimentăm aceste iluzii, atunci problema constituționalismului românesc se reduce la o simplă chestie de metodă psihologică de arbitraj chibzuit, întemeiat pe o obiectivă înregistrare a circumstanțelor de fapt, a iluziilor populare sau chiar deziluziilor dacă vreți, al căror scop se definește în dezideratele mulțimii la un moment dat. Nici n'am zărit măcar așa ceva la venirea la cârmă a actualului guvern. Și pentru că noi considerăm instituția parlamentară de esență regimului actual, să schișăm câteva considerații principiare asupra utilității sale politico-sociale.

Parlamentarizarea conflictelor sociale, evită catastrofele, făcându-le fecunde, asigurând progresul lent al grupului întreg organizat. Societatea noastră actuală, este mai dinamică și mai plastică, ca oricând. Orânduirea actuală, garantează mai bine ca oricare alta acest proces de permanentă reconciliere a conflictelor. Teoria colaborării pașnice, a păcii eterne a claselor sociale este o utopie, intrucât experiența de până astăzi, nu ne oferă exemplul unei solidarități organice de fapt, de lungă durată.

Să luăm un exemplu: între libertatea de dispoziție a proprietarului asupra capitalului său, asupra modului lui de întrebuințare și tendințele comuniste ale muncitorului sindicalizat și ale statului, există trepte intermediare, a căror realizare incumbă funcției obișnuite, a parlamentului.

„Noi credem că am arătat o cale mai bună, propunând parlamentarizarea acestei

Europa federală.

III.

Oricât ne-am închipui de paradoxal, au fost totuși oameni, dotați cu inițiativă mai mult decât mijlocii, cari au crezut și au susținut, cu tot felul de argumente, credința lor, că federalizarea europeană este mai înaintă de toate o problemă de politică și numai în al doilea rând și o problemă economică.

Cât este de eronată această ipoteză ne dăm perfect seamă când ne gândim că de câte ori s'a pus la ordinea zilei, problema federalizării europene, aceasta s'a întâmplat totdeauna după o criză economică ce a scudit din temelii, continentul nostru. Istoria, dar mai ales istoria economică, vorbește în privința aceasta destul de elocvent. Și astăzi chiar, problema n'ar mai fi actuală, dacă Europa ar prospera economiceste sau cel puțin n'ar suferi, sub raportul acesta, atât cât suferă, în prezent.

Trei secole Europa a trăit sub regimul echilibrului militar. A fost desigur o erezie. Astăzi trăim sub regimul echilibrului economic. O altă erezie. În locul autonomiei politice de altădată am suprapus autonomia economică. În locul frontierelor militare am ridicat o nu mai puțin puternică frontieră vamală. Astăzi avem în Europa, 7000 km. de linii vamale. A fost vorba odată despre realizarea unei uniuni monetare, ceea ce parțial s'a și obținut înainte de războiu. Astăzi așa ceva este de neerezut și a vorbi despre uniunea monetară cuiva, indiferent cui, ai părea cel puțin îndrăzneț. În locul tratatelor de comerț de odinioară, cari asigurau o bază destul de aproximativă unor raporturi economice normale, n'am pus nimic drept compensație. În urma fluctuațiilor monetare, tarifele vamale au variat dela o zi la alta. Consecința fatală și inevitabilă a fost reducerea schimbului. De aci criza generală care a antrenat toate țările europene. De unde în 1913 comerțul exterior al Europei atinge cifra de 18.770 milioane dolari vechi, în 1927 el n'a fost mai mare de 18.358 milioane dolari. Exportul Europei centrale și orientale a scăzut cu 825 milioane dolari, iar al Europei occidentale, cu 228 milioane dolari. În schimb, s'au urcat în acest timp, exportul Angliei cu 857 milioane dolari și al Statelor-Unite cu 563 dolari. Bilanțul este simplu de tot: Europa a pierdut, America a câștigat. Explicația nu este și ea mai grea. Când un tarif vamal, ca cel francez, protejează 4300 obiecte, cu diviziuni și subdiviziuni cari mergeau până la ridicol și când tariful vamal german favorizează numai brânzeturile provenite din lapte de vacă pășcând la mai mult de 1500 m. altitudine — acel faimos „à poil roux” îndreptat contra Franței — ca să dau numai exemple singuratic, nu este de mirare că schimbul postbelic, în ciuda trebuințelor urgente și uriașe ale refacerii Europei, nu atinge nici cifra din 1913.

Taxele vamale pe lângă faptul că au paralizat enorm activitatea economică a țărilor europene au avut și au încă consecințe și mai grave. Toate drepturile de vamă cari au frapat mărfurile streine la intrare au scumpit viața pentru consumatorii țărilor protejate. Industria exportatoare a suferit și ea, trebuind, în interesul vânzării, să reducă prețul de vânzare. Totdeauna această reducere s'a făcut pe spatele lucrătorului, operațiunea reducerii salariilor fiind cea mai la îndemână. Dacă însă statul importator respectiv a pus taxe prohibiționiste, în scopul protejării industriei naționale, iarăși a scumpit viața, pe lângă faptul că datorită producției industriale au fost tentați să micșoreze salariile lucrătorilor, compromițând de o manieră și mai gravă, paacea socială.

lupte de clase, care prin acest mijloc, ar deveni o forță de progres. De progres către ce? Către o societate de formă comunistă? De formă individualistă? Către unul din acele curente de utopie, sau către oarecare construcție înfinit mai delicată, printr'aceste naște din complexitatea faptelor și nu din simplitatea ideilor!!” (Bertrand de Jouvenel: l'Économie dirigée). În această formulă se rezumă rolul regimului parlamentar, nu în a „aproviziuna poporul cu iluzii” — Orice atingere adusă funcționării normale a regimului democratic parlamentar, înseamnă un regres politico-social, atâta vreme cât nu se operează transformări profunde structurale, în organismul social. Lupta în contra parlamentului, acest soi de revoluție „reacționară” tinde să extindă domeniul proprietății individuale și-al heredității funcțiilor politice superioare, adică să restaureze regimul feudal a cărui experiență s'a încheiat de mult.

Problema constituției în România este o chestie de metodă, de serioasă metodă practică, care să asigure libera manifestare a conștiinței obștești să împiedice falsificarea curentelor de opinie, promovând progresul printr'o cinstită și reală viață parlamentară. Atât. Partidele politice sunt creații ale curentelor de opinie, ale conflictelor reale de interese și cine recunoaște aceste curente, realități, implicite recunoaște legitimitatea partidelor politice. Constituția reală, concretă, vie, cere astăzi un arbitraj obiectiv, mai ales că sacul cu iluzii cu care actualul guvern a aprovizionat poporul s'a epuizat.

Ori scopul unei civilizații economice mai înalte este totul altul. America ne furnizează exemplul. N'avem decât să luăm pe Ford. Omul acesta a reușit un adevărat tur de forță. A scăzut prețul de vânzare al produselor și a urcat salariile. Ford a utilizat fabricarea în serie, care de altmădă nu este descoperirea sa, plecând dela premiza că prețul de cost depinde de prețul de vânzare și nu invers cum credeau noi europenii cari calculam prețul de vânzare adăunând prețul materiilor prime, salariile, cheltuielile generale și l'neficiul. Concurența poate să reducă europeanului beneficiul, dar nu poate să se atingă de prețul de cost care e ceva intangibil.

Ford și-a făcut calculul lui celebru: „Dacă construirea automobile a 300 dolari voi avea 100.000 cumpărători. Dacă vând automobilul cu 100 dolari mai puțin, voi avea 200.000 cumpărători mai mult. Această creștere a numărului cumpărătorilor îmi permite să fac în serie mare și să scad prețul de cost. Ating astfel 500.000 cumpărători, ceea ce îmi permite să scad din nou și prețul de cost și cel de vânzare”. Astfel a scăzut treptat prețul de vânzare, fără a scădea salariile lucrătorilor săi. Pentru această operațiune i'trebuie însă o piață mare și Statele-Unite cu cele 48 state și cu o populație de 110 milioane de locuitori i-au oferit din belșug. Fără îndoială, dacă Ford ar fi fost închis de bariere vamale în statul său Michigan, el n'ar fi putut scădea nici prețul produselor și nici să mărească salariile. Exemplul său de înaltă morală economică poate servi tuturor economiștilor, dar mai în grabă aceluia, cari caută să ghicească viitorul Europei în cărți și teorii de mult cadu și nu în privirea plină de revoltă a milioanele de europeni ce stau gata să isbunească.

Austriacul Drexler spune categoric: „istoria ultimului secol, cu epilogul său catastrofal, trebuie să ne fie un avertisment serios. Trebuie să ne unim forțele într'un singur scop: să suprimăm barierele vamale europene, iar națiunile să trăiască într'o comunitate economică europeană. Es-lecția pe care ne-o dă America”.

Ne găsim în fața a 3 mari unități economice. Sunt în pericol britanic care are 400 milioane locuitori, Statele-Unite cu 120 milioane locuitori și Rusia sovietică cu 130 milioane locuitori. Ce le opunem noi europenii? Nimic, sau aproape nimic. Ce ar fi în schimb dacă această Europă și-ar dă seama de valoarea ei reală și ar forma o unitate economică. Este suficient să ne gândim la cei 250 milioane de clienți europeni ca să ne dăm perfect seamă despre importanța unității economice a Europei, pe care foarte mulți o discută unii o urăsc și foarte puțini o înțeleg.

Printr'o bună organizare a muncii, grație taylorismului, s'ar putea ajunge la o diminuare a cheltuielilor. Prin specializare, fiecare industrie se va restrânge la ceea ce poate produce mai ieftin. Natural va urma producția în serie. Consecințele se arată imediat. Prețul de vânzare scade fără ca salariile să scadă, ci din contra, lucrătorii vor primi o retribuție mai urcată, dând un randament maxim.

De aci urmează o înviore a întregii activități economice, un standard mai urcat de viață, o prosperitate generală. Acesta poate fi idealul oricărui economist pentru că după cum afirmă sociologul Bertrand Russell „numai plusul de productivitate a muncii este la baza educației, a democrației și a tuturor progreselor politice în statele moderne”, instituțiunile politice nefiind — în concepția marxistă a istoriei — decât reflexul condițiilor economice generale. Gh. I. Popescu.

Primăria Municipiului Cluj.

No. 11503—1931.

Publicațiune de licitație.

Primăria Municipiului Cluj, publică concurs pentru pavarea cu bolovani de râu a scurgerilor de apă în străzile Gruia, Coroian, Nic. Cristea, Macavei, Lucaci din jurul Cetățuiei Cluj. Valoarea lucrărilor 130.000 Lei. Ofertanții în plic separat vor depune o garanție de 5%, a devizului în numerar sau efecte de stat.

La licitație vor putea lua parte antreprenorii cari dovedesc că au brevet industrial. Caetul de sarcini, devizul, seria și analiza prețurilor se pot vedea zilnic în biroul Serviciului tehnic între orele 11—13 a. m. unde se pot primi toate deslușirile necesare.

Licitația se va ținea la Primăria Municipiului Cluj, sala de ședințe, unde se vor înainta ofertele în plic închis și sigilat Comisiunii de licitații, în ziua de 20 August 1931, ora 11 a. m.

Cluj, la 10 Iulie 1931.

Primăria Municipiului Cluj.

Primăria Municipiului Cluj.

No. 11504—1931.

Publicațiune de licitație.

Primăria Municipiului Cluj, publică concurs pentru pavarea cu bolovani de râu a scurgerilor de apă în străzile Vulcan și Mărzescu a cartierului între străzile Calea Feleacului și A. Mureșan.

Valoarea totală a lucrărilor 143.000 Lei. Ofertanții în plic separat vor depune o garanție de 5%, a devizului în numerar sau efecte garantate de stat.

La licitație vor putea lua parte antreprenorii cari dovedesc că au brevet industrial. Caetul de sarcini, devizul, seria prețurilor se pot vedea zilnic în biroul Serviciului tehnic între orele 11—13 a. m. unde se pot primi toate deslușirile necesare.

Licitația se va ținea la Primăria Municipiului Cluj, sala de ședințe, unde se vor înainta ofertele în plic închis și sigilat Comisiunii de licitații, în ziua de 20 August 1931, ora 11 a. m.

Cluj, la 10 Iulie 1931.

Primăria Municipiului Cluj.

„Deziluziile” întrecând cantitatea de „iluzii” furnizate prin greșelile politice comise, reclamă o nouă consultare a maselor, a căror „opinie” o respectăm cu toții. Însă, nu oricine și cu orice mijloace poate realiza o serioasă consultare. Jocul de-a „iluzia” și „deziluzia” ne poate oferi aspre și dureroase surprize. Observator.

P. S. Dela venirea la putere a actua-

lului guvern de tehnicieni, cu concursul tradiționalei forțe, obiectivul luptelor politice a fost restabilirea ideii de legalitate, complicând în mod periculos situația critică prin care trecem, potențând criza generală, creind o atmosferă de provizorat și incertitudine, înlocuind preocuparea de soluții conform împrejurărilor cu clasică metodă diversionistă.

etamorfoza economiei sovietice

„Totul ar trebui ars ce am adorat până acuma și multe adorate, ce am ars până în prezent”.

(Din discursul lui Stalin la conferința economiștilor din 23 Iunie 1931).

nomia sovietică se găsește într-o tuiă frământare nervoasă, într-o titoare căutare a făgășului natu- a bazelor și formelor de așezare, u a evada înfășurător din sfera ex- pentelor somnabile. Prea mult tstat pe ruși *fata morgana indu- izării instantanee*.

nezia realizărilor rapide, fortarea omică a procesului de industria- e cu înconjurarea realității și a iențelor precis stabilite de lumea ifică și tehnică, a dus Rusia pe esite, spinoase și pline de difi- i invincibile. Noi am spus acest acum un an (adevărul se cu- a mai de mult), dar de data acea- eunose și Rușii imensa greșeală ită în dirijarea economiei lor.

nsformarea perpetuului provizorat ms preconizată de Stalin, a fost atată de presa occidentală în cele variate chipuri. Toată lumea este de acord în a recunoaște *falimen- tegral al sistemului comunisto-*

te, considerând retragerea ne- tă a lui Stalin ca o renunțare tivă la ideea producției comu- eșuată iremediabil, odată și pen- tdeauna. Când vorbești de *moto- teresului personal, de salarii di- tiale* — potrivite capacității de a și prestației fiecăruia, *calității tității energiei dezvoltate* — când ul economic devine nota de bază emului — nu este oare această morfoză echivalentă cu prăbușirea asă a sistemului economic cot, clădit pe focuri artificiale, din uri, deziderate și fantezii — pe te procesului firesc de evoluție, semnează fraza-motto atribuită alin? Plin faliment!

is *Brutzkus*, fost profesor până 22 la Academia de Agricultură etograd, actualmente la „Institu- eonomie ruse” din Berlin publi- D. B. Z. un interesant articol, ori- prin felul aparte de a judeca stă- esești.

abajul lui Stalin — spune Brutz- a suferit față de declarațiile de tă o schimbare de culorit, îi lip- nota optimistă ce caracteriza dis- rile staliniste.

ursul a văzut lumina în presa ică abia la 5 Iulie. Stalin nu pre- imic nou. Degeaba am căuta- ia cu Lenin, care în anul 1921 izat cu o singură trăsătură noul eonomiei politice.

in se plânge că *lipsesc brațele de* pentru planul pe cinci ani, fapt s'a constatat deja anul tre- ocazia colectivizării forțate a lor. Proletariatul rural, care lua- tă drumul orașelor s'a adunat în colectivitățile sătești, unde a priat pe eulaci și a luat în stă- e posturile de conducere. Acest ariat n'are nici o poftă să plece lectivitățile rurale suficient de rovizionate cu alimente în ora- antuite de foamete. Stalin pro- colonizarea forțată dela țară la pe baza unor contracte speciale ectivitățile muncitorești. Decrete st sens s'au dat deja înainte cu dar fără rezultat.

in cere *diferențierea salariilor torestii*. Nici aceasta nu este o te în Rusia sovietică. Deja pe e comunismului de războiu s'a s principiul egalării schematice riilor. S'ar putea cita nennumăra- antări ținute de conducătorii au- ai comunismului, prin care se este clar, fără posibilitate de în- e, că principiul salarizării egale i toți, izvorește din ideologia mi- ghezii. În era de prosperitate a ului „Nep” salariile muncito- rau foarte diferențiate. Cu inau- a planului economic pe cinci ani l s'a *naturalizat* și valoarea reală izat foarte mult. Chiar cei mai

buni muncitori primesc rațiuni insu- ficiente de alimente și câțiva metri pătrați de locuință drept răsplată pen- tru munca depusă. În asemenea impre- jurări, natural, orice diferențiere de- vine *iluzorică*. Propunerea lui Stalin va rămâne deci în viitorul apropiat o simplă *dorință platonice*.

Pentru exploatarea mai eficace a in- stalațiilor industriale insuficiente s'a introdus odată cu punerea în aplicare a planului quinquenal *sistemul echi- pelor duble și triple*. Prin aceasta s'a luat *răspunderea muncitorilor pentru starea mașinilor*, iar urmarea a fost uzura și distrugerea rapidă a acestora. Stalin s'a decis acuma să renunțe și la săp- tămâna de cinci zile, considerată ca fruct adorat al revoluției. Măsura este însă numai tehnic-organizatorică și nici decum nu poate fi evaluată ca încep- tul unei noi epoci în Rusia.

Stalin cere menajarea *resturilor in- teligenței neîncadrate în partid*. Ul- timele *persecutări* ale specialiștilor s'au repercutat în mod dezastruos asupra producției. Cetim în ziarele rusești *că inginerii, condamnați acum câteva luni la moarte pentru sabotaj, mai târziu grațiali la închisoare corecțională, acum sunt eliberați pentru serviciile extraordinare aduse cauzei comuniste, și mai mult chiar: DECORATI CU CELE MARI distincțiuni ale Rusiei sovietice*. S'a decretat deocamdată ope- liștea. După teroarea din iarna trecu- tă s'a acordat specialiștilor o *pauză de respirație*. Se pot oare prin asemenea măsuri restabili *încrederea* acestor oa- meni în guvern și *capacitatea lor nor- mală de lucru*?

Stalin cere concentrarea autorității tehnice și administrative în *măinile directorilor de fabrici*. Dar dispoziții corespunzătoare s'au dat deja în 1923, fără ca să poată fi realizate în pra- ctică. *Administrarea exploațiilor so- cialiste ascunde pentru conducător usa mari pericole, încât fiecare cantă să se sustragă dela răspundere și încearcă să o răsfrângă asupra colegilor*. După ce specialiștii neîncadrați în partid s'au putut convinge cu prisosință că *sunt expuși în permanență de a fi îm- pușcați, nimeni nu se va găsi, care să îndrăznească a conduce singur vre-o exploatare socialistă*.

Ultima poruncă importantă a lui Stalin este *refacerea calculației eco- nomice*. Aceasta este calul de bătaie al guvernului sovietic mai bine de jumă- tate de an — dar calul nu vrea să pri- ceapă. Calculația economică a funcționat destul de bine pe timpul Nep-ului și a dispărut odată cu inaugurarea pla- nului quinquenal — împreună cu siste- mul monetar stabil și cu piața — fără nici o urmă. *Existând acest fapt în economia sovietică, și calculația eco- nomică dorită se va lăsa așteptată*.

Desorganizarea economiei naționale sovietice este cauzată în primul rând de metodele economiei programatice comuniste și până când aceasta nu va fi aruncată peste bord, normalizarea nu se va putea produce!

Stalin are tot interesul (problema creditului) să convingă Europa bur- gheză, că-i va reuși să găsească un procedeu, care să-i permită construcția edificiului comunist după metode ca- pitaliste. Europa să fie însă puțin mai prudentă și ar face bine să nu se lase sedusă de tonul moderat al cuvântării lui Stalin, să nu se bucure de răsări- tul epocii de sănătoasă economie po- litică în Rusia. M.

UNIVERSITARE.

Salutăm cu vie mulțumire și satisfacție inaugurarea cursurilor dlui pro. Dr. Lehmann, care tratează în acest semestru despre „România”.

Acest erudit profesor cunoaște profund situația țării noastre, istoria ei și a pe- trecut multă vreme în România. E de remarcant obiectivitatea și atitudinea Dsate sinceră față de națiunea română, „care cu toate apăsările trecute și cu o soartă grea, a știut în mod eroic să ajungă la un stat modern, care tot mai mult atrage atenția Occidentului”.

Cum vede viitorul României sociale un țărănist integral și cum îl vede un socialist

I. Țărănistul integral.

În imaginația sa romantică astfel fi- xează un țărănist desăvârșit societatea noastră viitoare :

„E o societate modestă, sărăcicioasă, dar liniștită, armonică, bazată pe munca harnică, sănătoasă, neprihănită, o socie- tate patriarhală, pastoralo-rustică, din care lipsesc toată neliniștea, invidia, frământarea, lupta și sbuciumul uriaș al socie- tăților moderne. O societate sănătoasă la trup și la suflet, o societate rustică-idi- lică... Vine Rodica dela fântână cu cofițele pline cu apă, vin flăcăi și fete cântând dela muncă, se aude buciiumul sunând de departe, vin fugind și mugind vacile dela păscut, scârțâie cumpăna dela fântână, latră câinii, oile behăiesc, sar mieii, cântă cocoșii... o adevărată societate chantecler.

II. Socialistul.

Credincios progresului uman, sincroni- zându-și conștiința cu ritmul veacului trepidant și materialist pe care îl stră- bătem, dornic de sbucium și de aspră creație, trăind viața în varietatea ei infi- nită, cercetând neîntrerupt natura pentru a-i surprinde tainele și spre a-și îmbo- găți dorințele, mereu altele, îndemnân- du-l spre noi cuceriri, astfel vede socia- listul viitorul României :

„Dar asta în intenția și imaginația po- poranismului de doctrină (țărănistului). Dar realitatea, cruda realitate, ar semăna foarte puțin cu acest tablou rustic. În realitate, o societate țărănistă ar fi o socie- tate înapoiată și economică și poli- ticească și culturalicească. Ar lipsi din ea, ce-i dreptul, sbuciumul și frământarea societăților moderne, dar în schimb i-ar lipsi și cultura mintală și sufletască, speranțele mari, lumina ce răsare din această luptă și din acest sbucium; iar în locul lor ar domni moravuri crude, raporturi omenești semibarbare, orizonturi strâmte. O societate bazată pe cultura mică agrară și pe industria casnică ar fi țara mizeriei economice și deci, și culturale și morale și naționale. O, nu. Nu o societate poporanisto-țărănistă poate să fie idealul nostru. Și nu numai socie- tatea cea reală, dar nici cea romantico-ideală.

O nu. Nu în staulul unde se rumegă atât de liniștit, unde se vegetează atât de

domolit și potolit, și nu în curtea din dos unde găinile, rațele, găștele scormonesc pământul, cocoșii vestesc zorile și unde Rostand și-a găsit material și inspirație pentru poema sa pasărească. Și nici într'o societate rustico-ideală poate fi idealul nostru și al țării. Acolo unde fierbe viața și lupta, acolo unde strigă- tul strident al sireniei cheamă mulțimea muncitoare la muncă, acolo unde masele muncitoare în mine răscolesc măruntă- iele pământului, unde ciocane uriașe spul- beră blocuri de oțel, unde pădurea de coșuri înălțată spre cer anunță izbânda și victoria muncii omenești asupra naturii unde vapoare uriașe spintecă oceanele, acolo unde în orașele gigantice se sbat și se izbesc pasiunile, se lovesc și se ciocnesc ideile, se plămădește cultura formidabilă de azi și cea imensă de mâine, acolo unde fierbe și spumegă lupta uriașă d'ntre muncă și capital, din care trebuie să nască o lume nouă... acolo și numai acolo poate fi idealul nostru și al țării.

Toată frământarea și lupta și sbuciu- mul uriaș și neîncetat de acolo, nu sunt durerile care vestesc apropierea morții, ci sunt frământările uriașe și durerile nașterii...

Acolo naște viitorul !”

(Dobrogeanu-Gherea, „Neoiobăgia”).

Prin faptul unui empirism orb, care ne face „sclavii momentului, nu găsim altă ieșire decât în permanentizarea stării de mizerie actuale, trăgând concluzii pen- tru viitor, dintr'o realitate tristă, care trebuie să dispară prin efortul nostru comun. Cercetând prezentul social-econo- mic al României, nu ne putem opri aci, ci trebuie să adâncim problemele noastre de viitor, schițând planul de muncă na- țională constructivă, după imaginea socie- tăților avansate ale apusului tehnic și industrial. Între cele două perspective, orice minte aleasă, pasionată de adevăr și orice conștiință pătrunsă de rosturile neamului acestuia și de virtuțile lui crea- toare, nu poate ezita în alegere. Cea de a doua perspectivă exprimă toate aspira- țile generației noastre, a cărei conștiință este pătrunsă de sbuciumul creației și de nevoia permanentă a jertfei pentru mai bine.

„Robia prezentului”

O opinie a lui Spencer, marele Individualist și anti- socialist, despre defectele orânduirii Individualiste

„Dreptatea nu admite proprietatea asupra pământului, pentru că dacă o parte a pământului poate fi a unui individ care o ține pentru trebuința sa proprie ca pe un lucru asupra căruia are drept exclusiv, tot astfel celelalte părți ale pământului pot fi ținute cu același drept și așa 'toată fața planetei noastre ar putea să cadă în mâinile câtorva inși. Iată atunci dilema la care se poate ajunge :

Dacă toată fața locuită a globului ajunge proprietatea exclusivă a câtorva familii, în acest caz acei care nu sunt proprietari, n'au nici un drept de a avea loc pe pământ. Aceștia din urmă există numai prin toleranță, sau sunt toți uzur- patori și numai cu voia stăpânului de pământ găsesc un loc pe care să-și pună piciorul; și dacă stăpânul pământului ar voi să nu le dea acest loc, atunci oamenii aceștia fără pământ pot fi surghiuniți pentru totdeauna din lumea aceasta. Dacă admitem dar că pământul poate fi supus proprietății exclusive, urmează că tot globul poate fi proprietatea câtorva inși, domeniul lor privat; și în acest caz teți cei care n'au pământ, nu și-ar putea exercita facultățile, ba nici n'ar putea să existe, decât cu consimțământul proprie- tarilor. E lucru lămurit, deci, că proprie- tatea exclusivă calcă în picioare principiul libertății pentru că oamenii cari nu trăiesc și nu se mișcă decât cu voia altuia, înce- tează de a fi ființe libere ca și stăpânii lor.

Nici lucrul, nici chiar împărțirea egală a pământului nu pot da naștere dreptului

absolut și exclusiv, pentru că ajungând la marginile sale extreme, un asemenea drept dă naștere despotismului desăvârșit al proprietarilor și întotdeauna legile votate de parlament sunt negarea unui asemenea drept.

În fine teoria dreptului colectiv al moș- tenirii fonciare, recunoscute fiecărui om, este potrivită cu progresul și civilizația și oricât ar fi de grea realizarea acestei teorii în practică, totuși dreptatea cere să se îndeplinească”.

(Este un monument de argumentare logică, din care desprindem toate absur- ditățile dreptului individualist, dreptului de proprietate privată. Dar argumentația este pur logică. Nu se poate verifica și nici nu înregistrează obiectiv nu numai procesul de evoluție al proprietății agrare a occidentului, dar nici nu scrutează pro- babila dezvoltare a acelei proprietăți. Dealtfel, Spencer este filozof și ca toți filozofii, are predilecție pentru dese con- cedii din domeniul realităților. Totuși există un sâmbure de adevăr în această succintă expunere. Sensul evoluției pro- pietății agrare se precizează de pe acum, manifestând tendințe de colectivizare. As- tăzi, în epoca dominației mării finanțe, stăpânirea exclusivă și după dreptul qui- ritar, a pământului, chiar parcellat ideal, devine o iluzie, iar facultățile acordate de strămoșescul și primarul drept devin astăzi sarcini jenante și infructuoase atât pentru individ cât și pentru colectivitate. N. R.)

